

Spis treści

I. Obraz świata w perspektywie teorii naukowej	5
1. Metafizyka w sensie Zawirskiego i metafizyka szczegółowa	5
2. Znaczenie terminów językowych	11
3. Dyrektywy znaczeniowe	12
4. Aparatura pojęciowa teorii naukowej	16
5. Metafizyka szczegółowa a obraz świata	18
6. Model a wyjaśnianie	20
7. Struktura warunków idealizacyjnych	22
8. Przedmiot idealizacji	26
II. Metafizyka szczegółowa	29
1. Wykluczenie metafizyki przez pozytywistów	29
2. Ajdukiewiczowskie rozumienie aparatury pojęciowej	34
3. Funkcja matematycznej aparatury pojęciowej	35
4. Teoria naukowa a metafizyka	38
5. Fraktalny model skal czasu Whiteheada	41
6. Pośredniczenie między metafizyką a teorią fizykalną	45
7. Filozofia modeli fraktalnych	47
7.1. Determinizm i redukcjonizm	47
7.2. Funkcje „patologiczne”	50
7.3. Fraktale i procedury	51
7.4. Matematyka a empiria	54
7.5. Fraktale a chaos	55
7.6. Modele fraktalne i ich metafizyka szczegółowa	58
8. Wiedza o przyrodzie czy o teoriach przyrody	63
III. Metafizyka a kosmologia	70
1. Rozumienie Wszechświata w filozofii starohinduskiej	70
2. Kosmologia Arystotelesa	73
3. Zasada kosmologiczna po przewrocie kopernikańskim	76
4. Zasada kosmologiczna współczesnej kosmologii fizycznej	79
5. Klasyczna i fraktalna zasada kosmograficzna	81
6. Zasada antropiczna jako zasada kosmograficzna	88
7. Metafizyka szczegółowa współczesnej kosmologii i kosmografii	96
8. Metafizyka, metafizyka szczegółowa, nauka	104

IV. Metafizyka szczegółowa jako rodzaj wiedzy naukowej	107
1. Ontologiczne i epistemologiczne podstawy <i>tacit knowing</i>	107
2. Wiedza ukryta a metafizyka szczegółowa	112
3. Schematy inferencyjne	119
4. Hipotetyzm poznania a metafizyka szczegółowa	125
5. Abdukcja a wiedza ukryta	130
6. Metafizyczna i ideologiczna składowa wiedzy naukowej	134
V. Metafizyka szczegółowa a filozofia nauki i metodologia	145
1. Splot zagadnień ontologicznych i epistemologicznych a relacja metafizyki szczegółowej do filozofii nauki	145
2. Czym jest pomiar?	148
3. Prawo Hubble'a jako uniwersalna formuła na odległość w wielkiej skali	153
4. Czym jest odległość obiektów astronomicznych?	156
5. Błąd i niepewność szacowania odległości w astronomii	158
6. Zagadnienie relacji praw naukowych do empirii	161
7. Na czym polega ostrość i jednocześnie nieostrość języka teoretycznego?	165
8. Czy można mówić o prawach empirycznych?	167
9. Sens prawdziwości wiedzy naukowej	169
Bibliografia	173